

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2018: Zdieľané dedičstvo

Bratislava, 20. augusta 2018 - Dni európskeho kultúrneho dedičstva (ďalej len „DEKD“) ponúknu v septembri takmer 400 podujatí a aktivít po celom Slovensku. Svoje dvere otvoria bežne neprístupné pamiatky a v inom svetle sa predstavia tie bežne prístupné. Rôznorodé vzdelávacie podujatia, semináre i prednášky doplnia aj turistické aktivity, súťaže a hry súvisiace s historickým prostredím a jeho hodnotami. Databáza je prístupná na stránke www.dekd.sk v sekcii Katalóg aktivít. Hlavnou témou aktuálneho ročníka je Zdieľané dedičstvo. Slávnostné otvorenie DEKD 2018 sa bude konať v nedeľu 2. septembra v Nitre v rámci programu osláv 770. výročia udelenia kráľovských výsad mestu.

„V celej Európe, rovnako ako na Slovensku sa snažíme prebudiť väčší záujem o kultúrne dedičstvo a podporiť našu kultúrnu identitu. Bohatý program pripravený na mesiac september v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva nám pripomína, že kultúrne dedičstvo nachádzame vo všetkom a všade. Stačí sa prejsť po meste, pozrieť si starý čiernobiely film, či pochutnať si na tradičnom slovenskom jedle,“ uviedla na margo celonárodného podujatia DEKD ministerka kultúry Ľubica Laššáková.

Generálnymi partnermi podujatia, ktoré iniciovala Rada Európy a Európska komisia už v roku 1993 v 49 krajinách, sú Ministerstvo kultúry SR, Pamiatkový úrad SR, Slovenské národné múzeum, redakcia revue Pamiatky a múzeá.

Hlavnými partnermi podujatia sú Fakulta architektúry STU v Bratislave, Národný Trust, Nadácia SPP a mesto Nitra. Koordináciu aktivít na území Slovenskej republiky zabezpečuje ICOMOS Slovensko a Združenie historických miest a obcí Slovenska.

Hlavnou témou - Zdieľané dedičstvo

Celoeurópsky stanovená nosná téma **DEKD 2018 Zdieľané dedičstvo** upozorňuje, že **kultúrne dedičstvo Európy je všade okolo nás**: v našich mestách, architektúre, prírode a archeologických lokalitách. A to nielen v literatúre, umení či rôznych predmetoch, ale aj v remeselných zručnostiach, príbehoch, gastronómii, hudobnej tvorbe i vo filme. Kultúrne dedičstvo nás vo svojej rozmanitosti spája. Vďaka technológiám a internetu máme k nemu teraz lepší prístup než kedykoľvek predtým a môžeme si uvedomiť jeho lokálny, národný a súčasne aj spoločný európsky charakter a zdieľať ho.

Program DEKD

V rámci programu DEKD sa uskutoční každoročné slávnostné odovzdávanie výročných cien revue Pamiatky a múzeá 7. septembra v koncertnej sále Župného domu. Po ňom bude nasledovať o 18.00 hod. v synagóge v Nitre slávnostný otvárací koncert DEKD 2018.

Medzi najzaujímavejšie podujatia budú patriť napríklad **Putovanie regiónom – DEKD 2018 pre širokú verejnosť v meste Holíč, či Jesenné slávnosti** v obci Pobedim alebo **Cestovanie v čase** na hrade Strečno. V kaštieli v Malackách sa môžete tešiť na **Bábkové žihadlenie** a v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici – Turzovom dome na podujatie **Stretnutia s minulosťou pod Zelenou klenbou**. V Múzeu Červený kláštor sa budú konať **Kláštorné dni** prezentujúce život mníchov, tradičného jedla, remesiel a výrobu piva. **Slávnostné ukončenie DEKD 2018** sa uskutoční vo štvrtok 27. septembra vo Vzdelávacom a vedecko-výskumnom centre Fakulty architektúry STU v Banskej Štiavnici o 17.00 hod., kde bude vyhlásený druhý ročník súťaže Národného komitétu ICOMOS Slovensko „Dedičstvo pre budúcnosť“.

Kompletný prehľad podujatí pre mesiac september nájdete pod webovým odkazom <http://www.zhmao.sk/dekd/katalog-aktivit>. V prílohe č. 1 uvádzame vybrané podujatia v rámci krajov Slovenska. Veríme, že si spomedzi 373 plánovaných kultúrnych aktivít vyberiete pre Vás tú najlákavejšiu.

Príloha č. 1

Vybrané aktivity v rámci programu DEKD 2018 v jednotlivých krajoch:

1. Mesto Nitra a partneri pripravili viacero podujatí, napríklad:

- Divadelná inscenácia **Kráľ Belo IV. a jeho rodina** v podaní súboru DRIM ZUŠ J. Rosinského sa uskutoční 2. 9. o 18.00 hod. vo veľkej dvorane Ponitrianskeho múzea. Je to netradičné spracovanie osudov kráľovskej rodiny v kontexte historických udalostí na území strednej Európy. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Vernisáž s uvedením publikácie **Najstaršia kniha mesta Nitry 1681 – 1693** sa uskutoční 4. 9. o 17.00 hod. v Synagóge. Súčasne bude v priestoroch Synagógy sprístupnená výstava dokumentov Štátneho archívu v Nitre s názvom **Nitra v období vzniku Československej republiky** a filatelistická výstava s názvom **100 rokov československej poštovej známky**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Medzinárodná konferencia Archeologického ústavu SAV v Nitre s názvom **30 rokov výskumu Nitrianskeho hradu** sa uskutoční 6. – 7. 9. v Kňazskom seminári sv. Gorazda. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Krajský pamiatkový úrad v Nitre pripravil niekoľko komentovaných prehliadok: 8. 9. o 15.00 hod. môžete navštíviť **Mestský cintorín v Nitre**, 21. 9. o 16.00 hod. funkcionalistickú **vilu Kollmanovcov**, 26. 9. o 17.30 hod. secesnú **Arpássyho vilu** a 28. 9. o 16.00 hod. **Nécessyho dom**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Krajský pamiatkový úrad v Nitre v spolupráci so Správou CHKO Ponitrie pripravili spoznávanie krás prírody okolia Nitry a zaujímavostí pamiatok Horného mesta spolu s archeologickými nálezmi v sprievode odborníkov pod názvom **Putovanie pamiatkami a prírodou Nitry**. Aktivita sa uskutoční 22. 9. od 9.00 do 13.00 hod.. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Na Kalvárii sa uskutoční 23. 9. v čase od 13.00 do 17.00 hod. piknik vo farskej záhrade spojený s oboznámením sa s dejinami farnosti a misijnej činnosti SVD a komentovanou prehliadkou Kostolíka Božieho hrobu pod názvom **Deň otvorených dverí na Kalvárii**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- 26. 9. o 15.00 hod. sa uskutoční v Aule SPU prednáška o histórii areálu Vysokej školy poľnohospodárskej, jeho významu pre mesto Nitra a následný urbanistický rozvoj spojená s výstavou malieb z obdobia výstavby areálu a historických fotografií a prehliadkou objektov NKP pod názvom **Areál Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- V Kostole sv. Ladislava sa uskutoční 28. 9. o 18.00 hod. aktivita **A. Grassalkovič, málo známy mecenáš...** vypovedajúca o živote a diele A. Grassalkoviča v prepojení s Nitrou a piaristami v podaní študentov Piaristického gymnázia sv. J. Kalazanského v Nitre. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- 29. 9. v čase od 15.00 do 17.00 hod. sa uskutoční aktivita pod názvom **Zoborský kláštor**. Bude obsahovať divadelné predstavenie Legenda o sv. Svoradovi a Benediktovi, tvorivé dielne pre deti,

prehliadky so sprievodcom, jazdu konským povozom a otvorenie lapidária archeologických nálezov v areáli kláštora. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

2. V Nitrianskom kraji sa uskutoční spolu 62 aktivít, mimo mesta Nitra napríklad:

- V Nových Zámkoch sa 5. 9. uskutoční v čase od 14.00 do 15.00 hod. na Ulici Slovenského národného povstania 32 **Krst zbierky ľudových piesní obce Hostie**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- 15. 9. od 14.00 do 16.00 hod. bude **Stredoveký hrad Oponice**: prehliadky hradu s odborným výkladom zameraným na históriu a pamiatkovú obnovu hradu. Zabezpečený bude aj bohatý program pre deti. Starší sa zábavnou formou dozvedia niekoľko informácií o histórii a živote na hrade a môžu si vyskúšať aj prácu archeológa. Pre najmenších bude pripravené modelovanie, kreslenie, či hod na terč. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- 15. 9. sa uskutočnia v čase od 10.00 do 13.00 hod. **Dni otvorených dverí malého kaštieľa v Horných Lefantovciach**. Prehliadka „Kúrie“ a pripravovanej expozície dejín obce Horné Lefantovce bude spojená s výstavou prác detí obce v súťaži „Naše kultúrne dedičstvo“. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- 26. a 27. 9. bude Podunajské múzeum v Komárne hostiť medzinárodnú konferenciu **Voda v dejinných súvislostiach**. Prostredníctvom odborných prednášok bude záujemcom priblížený prírodný živél – voda, ktorá v každom historickom období zasahovala do života ľudí a kladne či negatívne ovplyvňovala rozvoj spoločnosti, sídliskových lokalít, samosprávnych inštitúcií a štátov. Podujatie je určené pre odbornú verejnosť, vstup je voľný.

3. V Trnavskom kraji sa uskutoční 89 aktivít, napríklad:

- 6.9. od 17.00 hod. pripravilo Vlastivedné múzeum v Galante podujatie **Pivo, pivo, pivo**. V súvislosti s dočasnou výstavou pod názvom *Od chmeľu k pivu*, ktorá končí v múzeu dňa 8.9., bude prehliadka výstavy + špeciálna prednáška o varení domáceho piva, prednáša pivár - "hrncovárnik" Joška Gaál a ochutnávka múzejného piva, ktoré bolo uvarené v múzeu počas Galantských trhov. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.
- Štátny archív v Trnave, pracovisko Archív Skalica pripravilo v budove františkánskeho kláštora v Skalici 7. 9. od 9.00 do 16.00 hod. tvorivé dielne **Poznaj svoje družobné mesto Skalica**. Náučno-zábavné aktivity spojené s tvorivými dielničkami pre žiakov základných škôl z Uherského Hradišťa. Prehliadka priestorov skalického archívu, ktorý sídli v budove bývalého františkánskeho kláštora v Skalici. Aj keď je podujatie určené predovšetkým pre žiakov družobného mesta Uherské Hradišťa, vítaní sú všetci tí, ktorí si chcú náučno-zábavnou formou overiť, prípadne doplniť svoje vedomosti o Skalici, ktorá sa práve pred 100 rokmi stala sídlom Dočasnej vlády ČSR. Podujatie sa koná pri príležitosti 100. výročia vzniku ČSR, príchodu Dočasnej vlády do Skalice a v rámci medzinárodnej spolupráce družobných miest Skalica a Uherské Hradišťa. Vstup je voľný.

- 15. 9. od 9.00 do 16.00 hod. sa uskutoční v meste Holíč podujatie **Putovanie regiónom – DEKD 2018**. Ide o celodenné podujatie pre širokú verejnosť, v rámci ktorého budú sprístupnené bezplatne bežne prístupné pamiatky, ale i bežne neprístupné pamiatky: Holíčsky zámok, vrátane príslušných objektov, hospodárskych budov, zámockého areálu s rybníkom a bylinkovou záhradou (bezplatne), člnkovanie zostáva spoplatnené; Veterný mlyn, Mestské múzeum a galéria, Kostol sv. Martina, Kostol Božského srdca Ježišovho, Evanjelický tolerančný kostol, novootvorený pravoslávny chrám Počajevskej ikony Matky Božej a sv. Cyrila a Metoda, Floriánska kaplnka a Baroková sýpka (pamiatka s funkčným využitím - súkromný vlastník). Na zámku budú prebiehať bežné /cca hodinové/ i špeciálne prehliadky zámku. Špeciálne budú v trvaní cca 2 hodiny a budú bezplatné. Z kapacitných dôvodov bude nutná telefonická rezervácia záujemcov. Obsah prehliadky: odborná audiovizuálna prednáška so zapracovaním témy DEKD 2018 Zdieľané dedičstvo v trvaní cca 50 minút v priestoroch Zámockej kaviarne, interaktívna prehliadka zámku s krátkymi historickým divadelnými scénkami v dobových kostýmoch a 15 – minútovým živým koncertom barokovej hudby v zámockej kaplnke celkovo v trvaní 1 hodiny.

Vo všetkých pamiatkach budú počas DEKD 2018 sprievodcovia v dobových a tematických kostýmoch. Okrem toho každý účastník podujatia Putovanie regiónom - DEKD 2018 získa pohľadnicu s motívom niektorej z holičských pamiatok grátis!

- V dňoch 11. – 28. sa uskutoční priamo v mestskej veži, dominante mesta, prednáškový cyklus **O Trnave vo veži**, ktorý bude obsahovať 8 odborných prednášok. Tie širokej verejnosti priblížia výsledky najnovších, napr. archívnych i pamiatkových výskumov k histórii mesta:

11. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Ako si Trnava pripomenula 700. výročie získania výsad slobodného kráľovského mesta**

12. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Čo sa stalo v Trnave pred 200 rokmi alebo ako sa Trnavčania postavili proti zbúraní Hornej a Dolnej brány**

17. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Športové a telocvičné spolky medzi vojnami**

19. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Trnava, stredoveké tehlové mesto, jediné na území Slovenska**

20. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Trnavské fotoateliéry**

21. 9. od 17.00 do 18.00 hod **Počiatky talianskej komunity v Trnave**

24. 9. od 17.00 do 18.00 hod. **Zaniknutý industriál Trnavy**

28. 9. od 17.00 do 18.00 hod. **Slávnostné príchody ostrihomských arcibiskupov do Trnavy v 18. storočí**

Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

4. V Bratislavskom kraji sa uskutoční 13 aktivít, napríklad:

- 1. 9. od 16.00 do 19.00 hod. a 2. 9. od 10.00 do 18.00 hod. bude v kaštieli v Malackách **Bábkové žihadlenie** - rodinná slávnosť s Divadlom Žihadlom Vlada Zeteka, venovaná bábkarovi Jonášovi Jiráskovi. Divadelné predstavenia s medzinárodnou účasťou určené nie len pre deti.

- 13. 9. od 9.00 hod. sa uskutoční v Galérii Labyrint MSKS v Senci výtvarný workshop **Maľované pri hudbe J. N. Hummela** pod vedením akad. mal. Jitky Bezúrovej. Vernisáž a výstava výsledkov

workshopu a vybraných diel akad. maliarky Jitky Bezúrovej sa uskutoční o 18.00 hod. v ZŠ Alberta Molnára Szenciho na Námestí Alberta Molnára 2 v Senci.

- 19. 9. bude v mestskej veži v Modre **Degustácia vín na veži**. Ako jedna z dominant mesta poskytuje výhľady na vinohradnícke domy, vinohrady i samotné mesto. Prihlásení návštevníci sa zoznámia s históriou Modry, vplyvom vinohradníctva a vinárstva na jej súčasnosť i dejiny, architektúrou mesta i veže - to všetko pri ochutnávke vín od miestnych vinárov.

- 20. 9. sa v Bratislave – Rusovciach na Balkánskej ulici 31 v čase od 9.00 do 16.00 hod. uskutoční 9. ročník podujatia Konferencia BSK **Dunajský Limes a odkaz rímskej antiky na ľavom brehu Dunaja**. Konferencia je zameraná na Dunajský Limes a súvisiace pamiatky na území západného Slovenska. Téma konferencie reflektuje heslo DEKD 2018 Zdieľané dedičstvo, ktorým kultúrne dedičstvo z čias rímskej antiky nesporne je, ako aj medzinárodnú nomináciu Dunajského Limes na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva.

5. V Trenčianskom kraji sa uskutoční 37 aktivít, napríklad:

- Jednota dôchodcov v múzeu v Moravskom Lieskovom, č. domu 23 pripravila 8. 9. v čase od 13.00 do 18.00 hod. **Popoludnie v múzeu**. Vo vonkajších priestoroch sa nachádza poľnohospodárske náradie. Prvá veľká miestnosť je venovaná spracovaniu a úprave plátna a odevu. V druhej veľkej miestnosti je zariadená sedliacka izba s výstavou kroja. V nasledujúcej malej miestnosti sa nachádzajú kuchynské nádoby a náradie. V poslednej najmenšej miestnosti sú vystavené fotografie a dokumentačný materiál o významných osobnostiach pôsobiach v obci. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

- 11. až 15. 9. v čase od 9.00 do 17.00 hod. pripravilo Slovenské banské múzeum v Handlovej podujatie **Remeslá Handlovej – tvorivé dielne**: papiernik – ručný papier, mramorový papier; kníhviazač – dosky z kartónu; pekár – perníky, medovníky, koláče, vlastnoručne vymiesený a upečený chliebik; hrnčiar – fimo hmota, keramat hmota, studený porcelán; krajčír – ihelníček, bábika; šperkár – plstenie, smaltovanie; drotár – drôtovanie; baník – prehliadka múzea. Čaká na Vás aj tkanie na krosnách, vyšívanie, plstenie ovčej vlny, rezbárstvo – výroba pišťalky – kurz vyrezávania s Jankom Procnerom.

- 20. a 21. 9. v čase od 8.00 do 17.00 hod. sa uskutoční v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi podujatie **Za bránou múzea 2018**. Program: HISTORIAE SUPERIOR NITRIENSIS - múzejná dokumentácia vývoja prírody a spoločnosti v regióne hornej Nitry. Lektorovaná prehliadka stálej expozície, ktorá prezentuje rozmanitú ukážku artefaktov z deviatich múzejných fondov. SPOMIENKY NA ZAMBIU - unikátne predmety doplnené fotografiami s čarom krajiny i bežným životom Afričanov (zo súkromnej zbierky MVDr. Milana Jeřábka). Prehliadka aktuálne prebiehajúcej výstavy spojená so zábavno-náučnými úlohami nielen pre deti. MÚZEÁ A MUZEÁLIE - panelová výstava poukazujúca na dôležitosť múzeí a ich zbierkových fondov pre súčasnú i budúce generácie. Propagácia a prezentácia múzejného posolania. PORADÍME – POSLÚŽIME - ukážky konzervátorských postupov múzejných konzervátorov

spojené s odborným poradenstvom pri ošetrovaní starožitností. MÚZEJNÉ HRY - zábavno-náučná hra Krížom-krážom hornou Nitrou, sprevádzajúca krásami, zaujímavosťami i historickými udalosťami regiónu horného Ponitria. HÁDANKY Z MÚZEA - zbierky múzea ukrývajú mnohé známe i nevšedné predmety, ktorých používanie ostáva pre súčasníkov zahalené tajomstvom. Hra – zábavné a zaujímavé hľadanie totožnosti jednotlivých predmetov zo zbierok múzea. AKO NA RODOSTROM - poradenstvo a praktický návod na spoznávanie koreňov rodiny. TRADIČNÝ TVORIVÝ KÚTIK - nápaditá tvorivá dielňa pre malých i veľkých návštevníkov na danú tému, ktorá rozvíja kultúrne povedomie a kreativitu.

- 29. a 30. 9. v čase od 14.00 do 18.00 hod. budú v obci Pobedim v roľníckom dome č. 254 **Jesenné slávnosti** - sprístupnenie expozícií Roľníckeho domu a výstava ovocia a zeleniny pri príležitosti DEKD a domácich michalských hodov. Všetci sú srdečne pozvaní pozrieť si a obdivovať vystavené bohatstvo našich záhrad a sádov! Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

6. V Žilinskom kraji sa uskutoční 37 aktivít, napríklad:

- 1. 9. od 11.00 hod. bude **Deň otvorených dverí na hrade Lietava**. Tešiť sa môžete na prehliadky hradu so sprievodom a to aj do priestorov inak neprístupných pre verejnosť. Nebude chýbať stredoveké divadlo, sokoliari, repliky bojov ako aj ukážky stredovekého života a tanca. Okrem dobových ukážok sú pre vás pripravené aj informácie o plánoch na hrade v diskusii s riaditeľom združenia Ľubomírom Chobotom.

- Krajská knižnica v Žiline pripravila na 20. 9. od 16.00 do 17.00 hod. podujatie o osobnostiach a pamiatkach dvoch priľahlých regiónov **Beskydy nás spájajú. Literárno-historické chodníčky susediacimi regiónmi Slovenska a Poľska**. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

- 22. 9. od 11.00 hod. bude prebiehať v Liptovskom Mikuláši umelecký festival **Tehláreň** - výstavy, koncerty a premietania, workshopy, prednášky, literárne čítania či divadelné predstavenia. Počas Tehlárne budú umelci tvoriť svoje diela aj priamo na mieste, pred očami divákov. Lístky sa kupujú priamo na mieste v cene 4€ (deti do 12r a zľp. zdarma).

- 23. 9. od 9.00 do 18.00 hod. bude na Hrade Strečno **Cestovanie v čase** - podujatie pri príležitosti Medzinárodného dňa cestovného ruchu. Na hrade Strečno sa môžete tešiť na ochutnávku stredovekých jedál, rímskej kuchyne, vojenskej kávy, súčasťou bude aj ukážka vývoja stolovania od stredoveku po súčasnosť. Atmosféru dotvoria dobové remeselnícke stánky s tradičnými výrobkami.

7. V Banskobystrickom kraji sa uskutoční 69 aktivít, napríklad:

- Divadlo Štúdio tanca pripravilo exteriérovú produkciu tanca **Dar pre Banskú Bystricu**. Miesto konania: 5 špecifických miest v meste Banská Bystrica so zaujímavou architektúrou, v historickom kontexte. Podujatie sa uskutoční 12. až 14. 9. od 15.00 do 18.00 hod. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

- Pohronské múzeum v Novej Bani pripravilo prednášku **Novobanské cintoríny ako kultúrne dedičstvo** o histórii cintorínov - katolícke, evanjelické, židovský, pochované známe osobnosti, pozoruhodné náhrobníky. Uskutoční sa 14. 9. od 17. 00 do 18.00 hod..
- V Štátnej vedeckej knižnici na Lazovej ulici 9 v Banskej Bystrici sa uskutoční 19. 9. v čase od 10.00 do 17.00 hod. podujatie **Dotknite sa kultúrneho dedičstva: Tradičné bábkarstvo na Slovensku**.

Program:

- 10. 00 hod. Otvorenie podujatia (spoločenská sála ŠVK)
- 10.15 hod. Tradičné bábkarstvo na Slovensku, prvok v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska – populárno-náučná prednáška (spoločenská sála ŠVK)
11.45 hod. Prehliadka Župného domu, národnej kultúrnej pamiatky v dobových kostýmoch (átrium ŠVK)
- 13.15 hod. Komentovaná prehliadka výstavy Výtvarné návrhy Jany Pogorielovej- Dušovej v zbierkach múzea spojená s prehliadkou expozície Bábkarský salón (átrium ŠVK)
- 14.15 hod. Prehliadka Župného domu, národnej kultúrnej pamiatky v dobových kostýmoch (átrium ŠVK)
- 16.00 hod. Stretnutie s výtvarníčkou a bábkarskou scénografkou Janou Pogorielovou-Dušovou pri príležitosti 80. narodenín (spoločenská sála ŠVK).

Sprievodný program od 12.00 do 16.00 hod.: ukážky z hier Tradičného bábkového divadla Antona Anderleho zo zbierok LHM, expozícia Múzeum – domov múz, staňte sa bábkohercami s tradičnými marionetami (nádvorie Márie Terézie ŠVK) Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici – Thurzov dom pripravilo na 26. 9. od 17.00 do 18.30 hod. podujatie **Stretnutia s minulosťou pod Zelenou klenbou**. Prednáška na tému Skutočný príbeh grófa Mórica Beňovského, prednášajúci je PhDr. Miroslav Musil, PhD. - roky „prenasleduje“ grófa Mórica Beňovského. Počas svojho niekoľkoročného bádania objavil aj lokalitu jeho hrobu na Madagaskare a vo svojich štúdiách zmapoval Beňovského prepojenie s históriou a kultúrou vyše 20 krajín Európy, Ázie, Afriky a Ameriky. Netradične prepája dobrodružné aj riskantné bádanie s novými objavmi o grófovej životnej púti.

8. V Prešovskom kraji sa uskutoční 30 aktivít, napríklad:

- 9. 9. v čase od 13.00 do 18.00 hod. pripravilo SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku **Deň ľudových tradícií a Pirohy 2018**. Medzinárodnú súťaž vo varení pirohov múzeum organizuje od roku 1996, teda tento rok sa uskutoční jej 23. ročník. Súčasťou podujatia bude prezentácia tradičnej remeselnej výroby a ponuka včelích produktov. Vstupné: 1,50 €.
- V Múzeu Červený kláštor sa 15. a 16. 9. v čase od 10.00 do 18.00 hod. uskutočnia **Kláštorné dni** - verejnoprospešné podujatie, ktoré prezentuje život kartuziánskych a kamaldulských mníchov v

regiónu Zamaguria, ich duchovné hodnoty, ale aj svetskú zábavu a kultúru regiónu. Okrem rôznorodého kultúrneho programu prezentuje podujatie tradičné jedlá a remeslá. Výstava výroby piva prezentuje zručnosť mníchov. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

- 23. 9. od 14.00 do 15.00 hod. sa uskutoční v kultúrnom dome obce Kamenica divadelné predstavenie **Kamenný chodníček**. Ochotnícke divadlo Das Kus Teatro zahrá veselohru od Ferka Urbánka Kamenný chodníček s ľudovými pesničkami a so sprievodom akordeónu. Hra s čiastočnou úpravou aj do šarišského nárečia je klasickým príbehom, kde zložené medziľudské vzťahy dokážu skrze lásku opäť fungovať. Vstupné je dobrovoľné.

- Krajské múzeum v Prešove – Kaštieľ a Archeopark v Hanušovciach nad Topľou pripravilo na 29. 9. od 14.00 do 18.00 hod. podujatie **Svet dávnoveku** - otvorenie dobudovaného Archeoparku Živá archeológia v rámci projektu Interreg V-A PL-SK „Živá archeológia ako jedinečný produkt kultúrneho turizmu Karpát“.

9. V Košickom kraji sa uskutoční 36 aktivít, napríklad:

- 1. 9. od 10.00 do 21.00 hod. bude otvorená **Gotická cesta**. Prístupné budú tieto kostoly: Ev. a. v. kostol Štítňik, Ev. a. v. kostol Ochťiná, Ev. a. v. kostol Roštár, Ev. a. v. kostol Kocelovce, rím. kat. Kostol Všetkých svätých Henckovce, Ev. a. v. kostol Brdárka. V každom bude počas celého dňa zabezpečený sprievodca a tiež grafický materiál s údajmi o kostole spolu s mapou kostolíkov. Okruh sa dá sa prejsť autom alebo aj veľmi pohodlne na bicykli. Ponúkame však aj možnosť absolvovať trasu autobusom spolu s odborným výkladom a s polhodinovými zastávkami v kostoloch. Odchod o 15:00, príchod cca o 19:00 príchod do Henckoviec. Do autobusu je potrebné sa vopred písomne zahľásiť. Podujatie je pre každého (vrátane autobusu) zadarmo. Druhou časťou podujatia je večerný program v Henckovciach pri kostole: koncert ľudového súboru Polomci (miestni) a rómskej kapely Rejdovate čhave s občerstvením, a keď sa zotmie (cca 21:00), koncert renesančnej hudby pri sviečkach v interiéri kostola - súbor Vesna.

- 8. 9. od 10.00 do 21. 00 hod. a 9.9. od 14.30 do 18.30 hod. sa v Pozdišovciach uskutočnia **Harčarske dni** – tvorivé dielne venované remeselnej tradícii zemplínskych hrnčiarov, zasvätené spomienke na kedysi samozrejmu súčasť každodenného tunajších obyvateľov – dnes už kultúrnemu dedičstvu patriacemu k regiónu. Vdýchne sa život hline i hrnčiarstvu spôsobom, akým toto remeslo vykonávali naši dedovia a pradedovia. Vstup je voľný pre širokú verejnosť.

- 18. 9. a 19. 9. v čase od 10.00 do 15.00 hod. sa uskutoční v Múzeu kinematografie a fotografickej techniky rodiny Schusterovej v Medzeve podujatie **Poznaj svoj kraj – Medzevské technické pamiatky**. Komentované prehliadky so sprievodným programom: *Kujem kujem podkovičku* – ukážky ručného kovania klinev, *Čarovanie s materiálom* - ekodielnička v prírode, kreatívna práca s mládežou, tepanie z plechu, drôťkovanie a *Gazdovský dvor* – výstava drevorezby. Vstupné: dospelí: 2€, deti, študenti a dôchodcovia: 1€.

Komunikačný odbor**Tlačová správa**

- 18. a 19. 9. v čase od 8.00 do 14.00 hod. a 23. 9. v čase od 14.00 do 18.00 hod. sa v románsko-gotickom kostole vo Svinici bude konať **Festival starého umenia a histórie Abova**. V kultúrnom programe účinkujú prizvaní umelci - domáce profesionálne a amatérske zbory a súbory starej dobovej hudby a ich kombinácie a zahraničné súbory. Zámerom podujatia je priblížiť dobovú historickú a duchovnú hudbu širokej verejnosti. Sprievodnými podujatiami sú výstavy s rôznym tematickým zameraním (výstavy opálov, fotografií sakrálnych pamiatok z regiónu a pod.), oživenie histórie - ukážka života v minulosti v podaní historických združení a klubov a tvorivé dielne pre deti.

Príloha č. 2

Laureáti cien časopisu Pamiatky a múzeá

Redakčná rada revue pre kultúrne dedičstvo Pamiatky a múzeá spoločne s vydavateľmi časopisu Slovenským národným múzeom a Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky udelili po dvadsiaty siedmy raz spomedzi 159 nominačných návrhov prestížne ceny za najvýznamnejšie aktivity z oblasti nášho kultúrneho dedičstva za predchádzajúci rok 2017 v desiatich kategóriách.

Ocenenia prevezmú laureáti v rámci slávnostného ceremoniálu počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2018 v Slovenskej republike v Nitrianskej galérii (bývalý Župný dom) na Župnom námestí č. 3 v Nitre 7. septembra 2018 o 14,00 hod.

Výročné ceny časopisu Pamiatky a múzeá za rok 2017 získali v jednotlivých kategóriách:

1. OBJAV - NÁLEZ

Milan Horňák, Janka Stehlíková, Andrej Žitňan a Via Magna s. r. o. za archeologický výskum pohrebiska z obdobia avarského kaganátu v Podunajských Biskupiciach

2. AKVIZÍCIA

Novohradské múzeum a galéria v Lučenci za akvizíciu 760 sklárskych výrobkov zo zaniknutých novohradských sklární

3. EXPOZÍCIA

Boris Astaloš, Andrej Bendík, Stanislav Očka, Vladimír Straka, Matej Žiak, Martin Kubina, Peter Liška, Alžbeta Lišková, Peter Masár, Dušan Veverka, Eva Králiková, Mária Halmová, Pavel Choma a Slovenské národné múzeum v Martine za expozície Príroda Turca a Kmetianum v SNM Martin – Múzeu Andreja Kmeťa

4. VÝSTAVA

Jana Švantnerová, Východoslovenské múzeum v Košiciach a Slovenská národná galéria v Bratislave za výstavu Leopold Horovitz (1838 – 1917). Stratený – Nájsený

5. PUBLIKÁCIA

Magdaléna Janovská a Vladimír Olejník (zost.), Peter Glos, Peter Harčar, Mária Novotná, Ľubor Suchý, Marián Uličný, Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Spišské Podhradie a Štúdio J+J, s. r. o. Levoča za publikáciu Katedrála sv. Martina v Spišskej Kapitule

6. MENŠIA PUBLIKÁCIA – DROBNÁ TLAČ – PERIODIKÁ

Pavol Ižvolt a Pamiatkový úrad Slovenskej republiky za publikáciu Údržba historických stavieb. Príručka pre preventívnu údržbu nehnuteľných pamiatok – skúsenosti z projektu Pro Monumenta

7. OBNOVA – ADAPTÁCIA

Rímskokatolícky farský úrad Banská Belá za obnovu veže Kostola sv. Jána apoštola a evanjelistu v Banskej Belej

8. REŠTAUROVANIE

Barbara Davidson, Anna Gregová, Zuzana Jakabová, Marica Ďuricová, Jana Luková a Galéria mesta Bratislavy za reštaurovanie obrazu neznámeho autora Mária ochrankyňa padlých a mŕtvych (Kráľovná anjelov) z rokov 1700 – 1750

9. AKCIA – PODUJATIE – DLHODOBÉ PROJEKTY

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik za dlhodobý projekt Významné lesnícke miesta na Slovensku

10. FILM – VIDEO – AUDIO - MULTIMÉDIÁ – INTERNET

Soňa G. Lutherová, Rozhlas a televízia Slovenska, AH production, s. r. o. a Slovenský filmový ústav za dokumentárny film Zatopené